

**राज्यात सुरु असलेल्या आदिवासी विकास
योजनांचे माहिती फलक तयार करण्याबाबत**

**महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : शाआशा-२००५/प्र.क्र.९७/का.१३
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-३२
दिनांक :- १६ सप्टेंबर, २००६**

- वाचा :** १) आयुक्त, आदिवासी विकास नाशिक यांचे पत्र क्र. विकास/संकीर्ण-२००५/प्र.क्र.४/का.३(१)/ १९५/०५/ दि. २५.२.२००५
२) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचे पत्र क्र. विकास-२००५/पुरवणी मागणी/माहिती फलक/(प्र.क्र.४(०५)/का.३(३), दिनांक १५.०६.२००६
३) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. बीयुडी-२००६/प्र.क्र.४१/का.७, दिनांक १ सप्टेंबर, २००६

प्रस्तावना : अतिदुर्गम व डोंगराळ भागात राहणा-या अनुसूचित जमातीच्या लोकांच्या आर्थिक, शैक्षणिक व सामाजिक विकास घडवून आणण्यासाठी शासनामार्फत आदिवासी समूहांसाठी विविध योजना राबविण्यात येतात. आदिवासी क्षेत्रामध्ये राहणाऱ्या आदिवासींचा सर्वांगीण विकास करण्यासाठी केंद्र शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचना व मार्गदर्शक तत्व यानुसार राज्य शासनाने आदिवासींसाठी स्वतंत्र जनजाती क्षेत्र उपयोजना सन १९७५-७६ मध्ये तयार केली व त्याची अंमलबजावणी १ एप्रिल, १९७६ पासून सुरु केली व सन १९८३ पासून मंत्रालयस्तरावर स्वतंत्र आदिवासी विकास विभागाची स्थापना करण्यात येऊन शासनाच्या विविध खात्यामार्फत आदिवासी उपयोजना क्षेत्रामध्ये विविध योजना राबविण्यात येतात. या योजनांची संख्या जवळपास २५० इतकी आहे.

आदिवासी लाभार्थ्यांना या विविध योजनांचा लाभ घेण्यासाठी कोणकोणत्या कागदपत्रांची आवश्यकता आहे. निश्चित कोणत्या यंत्रणेशी संपर्क साधावा यासंबंधीची माहिती तळागाळातील आदिवासी लाभार्थ्यांपर्यंत पोहचविण्यासाठी तसेच राष्ट्रीय अनुसूचित जाती जमाती आयोग, नवी दिल्ली व अनुसूचित जमाती कल्याण समिती यांनीही योजनांची माहिती तळागाळातील आदिवासी जनतेला नसल्याचे निदर्शनास आणून देवून योजनांची माहिती जनतेपर्यंत पोहचण्याची शिफारस केली आहे. उपरोक्त बाब विचारात घेऊन विविध योजनांची माहिती रंगीत फलकावर तयार करून शासकीय आश्रमशाळा, प्रकल्प व अपर आयुक्त कार्यालये यांच्या कार्यालयामध्ये फलक उभारण्याचे शासनाच्या विचाराधिन होते.

शासन निर्णय : आयुक्त, आदिवासी विकास नाशिक यांच्या दि. २५ फेब्रुवारी, २००५ च्या पत्रात नमूद प्रस्तावापैकी ६४ योजनांऐवजी सध्या चालू असलेल्या काही निवडक योजनांचे रंगीत फलक केवळ शासकीय आश्रमशाळा प्रकल्प कार्यालये व अपर आयुक्त कार्यालय येथे रुपये २०,००,०००/- (रुपये वीस लाख फक्त) च्या मर्यादेत उभारण्यासाठी शासन मंजूरी देत आहे.

२. पत्र फलकाचा नमुना त्यावर प्रदर्शित करावयाच्या योजना यास आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी मान्य केल्यानंतरच त्याच नमुन्यात सर्वत्र फलक उभारले जातील याची दक्षता आयुक्तांनी घ्यावी.
३. उपरोक्त खरेदी आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्तीच्या अधिन राहून स्पर्धात्मक निविदा मागवून करावी. निविदा मागविताना पत्रफलकाचा नमुना ठरल्याप्रमाणे राहिल याबाबत आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी खात्री करून घ्यावी.
४. वरील बाबीवर येणारा खर्च भागविण्यासाठी जुलै, २००६ मध्ये विधानमंडळाला (पावसाळी अधिवेशन) पुरवणी मागणी सादर करण्यात आली होती. सदर पुरवणी मागणी महाराष्ट्र (द्वितीय पुरवणी) विनियोजन अधिनियम २००६ (सन २००६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र. २६) बाब क्रमांक २०२ अन्वये मंजूर झाली असून आदिवासी उपयोजनांतर्गत राबविण्यात येणा-या योजनांचे माहिती फलक उभारण्याकरिता उपरोक्त क्र. ३ च्या शासन निर्णयानुसार रुपये २०,००,०००/- (रुपये वीस लाख फक्त) एवढी तरतूद आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचे अधिनस्त ठेवण्यात आली आहे. सदर तरतूद खर्च करण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मंजूरी देण्यात येत आहे.
५. यास्तव होणारा खर्च लेखाशिर्ष मागणी क्र.टी- ५, २२२५- अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण- पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना- जनजाती क्षेत्र उपयोजना-०२- अनुसूचित जमातीचे कल्याण, २७७-शिक्षण (०४) आश्रमशाळा समुह, (०४) (०९) राज्य योजनांतर्गत योजना (२२२५ १५८२) या खाली खर्ची टाकावा.
६. उपरोक्त तरतूद वित्त विभागाकडे सादर केलेल्या कॅश फ्लो प्रमाणे खर्च करणे आवश्यक आहे. कॅश फ्लो विवरणपत्रात दर्शविल्याप्रमाणे त्या महिन्याचा खर्च त्याच महिन्यात करावा. नंतरच्या महिन्यात खर्च करण्यास अनुमती असणार नाही. या बाबीचा कॅश फ्लो शासन निर्णयासोबत जोडला आहे. सदर कॅश फ्लोप्रमाणे खर्च करण्यात यावा व तो खर्च मंजूर तरतूदीच्या मर्यादेत असावा. कॅश फ्लो प्रमाणे खर्च करण्याची दक्षता आयुक्त, आदिवासी विकास यांनी घ्यावी.
७. हे आदेश वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. ११२/अर्थसंकल्प-१७/ दि. १७.७.२००६ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा रांगणक संकेतांक २००६०९१६१५३५४४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

()
(वि. पु. काळे)
कार्यासम अधिकारी

प्रति,

आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.

अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे/नाशिक/नागपूर/अमरावती

सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर
निवारी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई
जिल्हा कोषागार अधिकारी, नाशिक
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई .
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
मा.मंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव
मा. सचिव, आदिवासी विकास यांचे स्वीय सहाय्यक
सर्व कार्यासने, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
निवड नस्ती (का.१३), आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.